

ŠKODY ZVĚŘÍ V KONTEXTU POVINNOSTÍ OLH A MOŽNOSTÍ MENŠÍCH VLASTNÍKŮ LESŮ

Jan Duda

Probíhající kalamita „tisíciletí“ oživuje debatu o budoucí podobě lesů, od nichž vlastníci očekávají bezpečný a vyrovnaný výnos a společnost trvalé a komplexní plnění všech funkcí. Ekonomická situace vlastníků je v důsledku kalamity a související krize trhu se dřívím velmi špatná. Rozpad porostů i rozsah nutné obnovy lesa nadále narůstají. Přitom panuje obecná shoda na tom, že lesy budoucnosti mají být druhově, věkově a prostorově rozmanité. Uvedené okolnosti akcentují naléhavou potřebu dosáhnout souladu stavů spárkaté zvěře se stavem lesa, což se zatím dlouhá desetiletí nedaří. Aktivita odborných lesních hospodářů, vlastníků i přístup státní správy jsou v této souvislosti klíčové. Cílem článku je poskytnout impulz odborným lesním hospodářům a návod menším vlastníkům lesů k nastoupení cesty k rovnovážným stavům zvěře. V závěru textu je pro vlastníky a jejich OLH uveden odkaz na vzory podání ke snížení stavů zvěře.

Početní stavy zvěře musí být udržovány v rovnováze s lesem, náklady na ochranu proti škodám nesmí být neúnosně vysoké.

JE POŠKOZENÍ LESA PŮSOBENÉ ZVĚŘÍ PŘIMĚŘENÉ?

O míře a trendech vývoje poškození lesů v ČR vypovídají např. Národní inventarizace lesů, Vyhodnocení kontrolních a srovnávacích ploch v ČR v letech 2013–2020,

případně dříve prováděné Inventarizace škod zvěří. Jejich výsledky spolu s mysliveckou statistikou dokládají dlouhodobý, závažný a zhoršující se problém. I proto MZE vydalo již celou řadu na sebe navazujících metodických pokynů pro redukci početních stavů spárkaté zvěře.

V podmínkách konkrétních lokalit a oblastí lze míru přiměřenosti poškození i únosnost vynaložených nákladů na ochranu proti škodám posoudit zodpovězením následujících otázek:

- Odrůstají výsadby pestré škály stanovištně odpovídajících dřevin, včetně MZD?
- Odrůstá s přibývajícím prosvětlením přirozená obnova stanovištně odpovídajících dřevin, pokud se v porostech vyskytují a plodí?
- Početnost druhů a jejich odrůstání uvnitř a vně oplocených ploch jsou přibližně stejné?
- Postačuje ochrana proti škodám v rozsahu 1 % výměry lesa v honitbě?
- Je potřebný rozsah ochrany proti škodám technicky přiměřený a ekonomicky únosný?

Pokud jsou vaše odpovědi na tyto otázky záporné, nelze nejspíš považovat stavy zvěře za uspokojivé a je vhodné začít jednat.

SPECIFICKÉ POSTAVENÍ MENŠÍCH VLASTNÍKŮ

Menší vlastníci lesů dokáží obhajovat své zájmy poměrně obtížně, v případě snahy o nastolení rovnovážných stavů spárkaté zvěře to platí dvojnásob. Chybí

jim dostatek kvalifikace, bývají „odstrkovaní“ s tím, že se jedná o ojedinělé poškození na stávaních zvěře, nebo dostávají najevo, že jsou v honitbě v zanedbatelném zastoupení a že si nikdo jiný nestěžuje apod. O to smutnější je to tehdy, pokud se jim takové odtažitosti dostává od správních orgánů, jejichž úkolem je dozírat na zákonnost, která má být garantována pro všechny. To i přesto, že mnohonásobné překročení normovaných stavů coby nejvyšší přípustné jarní početnosti zvěře i nepřiměřeně vysoké poškození lesů zvěří jsou „veřejným tajemstvím“. Situaci by mohlo alespoň částečně pomoci sdružování vlastníků lesů malých výměr, jehož podporu stát i přes mnohé dřívější proklamace dlouhodobě zcela přehlíží. Pozitivní efekt sdružování by se projevil nejen v otázce problematiky škod působených zvěří, ale též při dalších aspektech hospodaření – při zajištění činností, prodeji dříví či nákupu materiálu. I v tomto ohledu lze s nadějí doufat ve zlepšení.

KLÍČOVÁ ROLE ODBORNÉHO LESNÍHO HOSPODÁŘE

OLH mají při výkonu své činnosti důsledně dbát ochrany lesa, sledovat stav lesa, upozorňovat vlastníka na výskyt škodlivých činitelů (nejen kůrovce) a při jejich nadměrném výskytu prokazatelně in-

formovat orgán státní správy lesů (OSSL). Jistě stojí za připomenutí, že i OSSL jsou ze zákona povinny dbát, aby lesy nebyly nepřiměřeně poškozovány zvěří.

OLH má vlastníkovu navrhnout nezbytná opatření, což v případě škod zvěří jsou především opatření uvedená ve vyhlášce č. 101/1996 Sb. Nelze-li dosáhnout únosné míry poškození jiným způsobem, je namístě, aby se vlastník lesa obrátil s podporou svého OLH na orgány státní správy. Narůstající rozsah obnovy lesa spolu s nezbytným zvyšováním podílu listnatých dřevin a jedle vyžaduje neodkladné řešení.

MOŽNOSTI VLASTNÍKA LESA DLE ZÁKONA O MYSLIVOSTI

Zákon o myslivosti řeší v § 39 snížení stavů zvěře, a pokud to vyžaduje oprávněný zájem vlastníka, orgán státní správy myslivosti (OSSM) uloží uživateli honitby příslušnou úpravu stavu zvěře. Tím, že vlastník pozemku podá žádost o snížení stavů zvěře a v řízení jsou dotčena jeho práva, stává se automaticky účastníkem řízení, které je zahájeno dnem podání žádosti. Zda skutečně dochází k nadměrným škodám, je posuzováno v rámci průběhu správního řízení. Tato varianta, tedy řízení na základě žádosti, má pro vlastníka především tu výhodu, že nemůže docházet k průtahům při za-

hájení řízení, jak tomu může být v řízení z moci úřední.

Z důvodů migrace zvěře přes hranice honiteb je účelné požadovat snížení stavů zvěře i ve všech sousedních honitbách a vlastníkům to lze jen doporučit. Nastolit rovnovážné stavy izolované v jedné honitbě zpravidla není reálné. V případě sousedních honiteb jde však o řízení z moci úřední. Zda bude zahájeno řízení, je na posouzení správního orgánu, který oprávněnost podnětu prověří. Vlastník by měl být do 30 dnů správním orgánem vyrozuměn, jak byl jeho podnět posouzen. Doporučujeme o vyrozumění výslovně požádat již v podání. Rovněž o postavení účastníka v tomto typu řízení musí vlastník správní orgán požádat již v podání tím, že prohlásí, že jsou jeho zájmy dotčeny poškozením lesa migrující zvěří. Pokud správní orgán prokáže opak, musí o tom, že osoba není účastníkem řízení, vydat usnesení.

MOŽNOSTI VLASTNÍKA LESA DLE LESNÍHO ZÁKONA

Za předpokladu, že vlastník lesa splnil i ostatní ustanovení § 5 vyhlášky č. 101/1996 Sb., a ani přesto nelze únosnosti škod dosáhnout, má vlastník navrhnout OSSL snížení stavu zvěře. V takovém případě OSSL podnět vlastníka prověří a při jeho potvrzení podá podnět na OSSM ke snížení stavů zvěře dle § 39 zákona o myslivosti. Řízení je v takovém případě vedeno z moci úřední, z podnětu správního orgánu. O postavení účastníka řízení se však musí vlastník opět přihlásit, nejlépe již v podání podnětu. OSSL, shodně s vlastníky lesů a uživateli honiteb, má zákonnou povinnost dbát, aby lesní porosty nebyly nadměrně poškozovány zvěří. OSSL zároveň disponuje kvalifikací a možnostmi ověřit neúnosnost poškození lesa, což následně usnadní řízení vedené OSSM – metodiky k objektivnímu ověření míry poškození lesů i početnosti zvěře existují.

Tato varianta je vhodná především pro vlastníky, jejichž lesní pozemky se nacházejí při hranicích honiteb a v sousední honitbě tak jako tak bude vedeno řízení z moci úřední. V honitbě, v níž má vlastník lesní pozemky, je z důvodů eliminace průtahů výhodnější podat přímo žádost dle § 39 zákona o myslivosti (viz výše).

Odřustání hojně přirozené obnovy javorů jen za plotem dokládá dlouhodobé nadměrné poškozování okusem.

Kontrolní a srovnávací plocha prokazuje markantní rozdíl v odrůstání jasanů, což svědčí o nadměrném poškození okusem.

V pestrém a přirozeně se obnovujícím lese nalezneme i zvěř mnohem lepší životní podmínky.

DOPORUČENÍ VLASTNÍKŮM LESŮ

Pokud nepovažujete rozsah poškození lesa za přiměřený a vaše náklady na ochranu proti škodám za únosné, neváhejte jednat. Především oslovte svého OLH a žádejte jeho pomoc a součinnost. Připravte si výměru svého lesa a plošný rozsah prováděné ochrany proti škodám zvěří – plochu oplocenek a nátěrů repelentů. Pokud provádíte aplikaci jak letního, tak zimního repelentu, počítá se součet obou jejich ploch.

Protože nastolení rovnováhy mezi lesem a zvěří je víceletý proces, doporučujeme sledovat trend vývoje poškození a po cca třech letech posoudit, zda došlo ke zlepšení, případně znovu zopakovat podání ke snížení stavů zvěře.

Věříme, že společně s aktivní státní správou a při pochopení uživatelů honitby lze k rovnovážným stavům spárkaté zvěře dospět. Přitom je zřejmé, že v druhově pestrých a přirozeně se obnovujících lesích nalezneme i zvěř mnohem příznivější životní podmínky. Poznatky ze správné praxe zároveň pomohou přispět k odstranění legislativních nedokonalostí v procesu novelizace zákona o myslivosti.

Ke stejnojmennému tématu proběhl dne 19. října 2021 v Javorníku u Českého Dubu seminář „Škody zvěří v kontextu legislativních povinností OLH a možností vlastníků menších lesních majetků – regionální zkušenosti“. Spolupřádatelem byly: Asociace soukromého zemědělství (ASZ), Česká komora odborných lesních hospodářů (ČKOLH),

QR kód 1

Usnesení organizací spolupřádatelů seminářů.

QR kód 2

Sborník a tisková zpráva ze semináře.

QR kód 3

Jak postupovat při řešení nadměrného poškození lesa zvěří – Pro Silva Bohemica.

Pro Silva Bohemica (PSB) a Sdružení vlastníků obecních, soukromých a církevních lesů v ČR (SVOL). Spolupřádatelky organizace vydaly společné usnesení (QR kód 1) a vyjadřují vůli nadále spolupracovat při řešení tohoto problému. Sborník a tiskovou zprávu ze semináře naleznete na stránkách prosilvabohemica.cz (QR kód 2).

Vzory podání prezentované v tomto článku naleznete zde: Jak postupovat při řešení nadměrného poškození lesa zvěří – Pro Silva Bohemica (QR kód 3).

Autor:

Ing. Jan Duda

vedoucí odborné skupiny pro myslivost

Pro Silva Bohemica, z.s.

Foto: archiv Pro Silva Bohemica

Článek byl publikován díky podpoře České technologické platformy pro zemědělství.